

notitie

Wijziging Webrichtlijnen versie 2 op de lijst met open standaarden

FORUM STANDAARDISATIE

Forum Standaardisatie

www.forumstandaardisatie.nl
forumstandaardisatie@logius.nl

Bureau Forum

Standaardisatie

gehuisvest bij Logius
Postadres
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
Bezoekadres
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Bij bezoek aan Logius is
legitimatie verplicht

Agendapunt:	FS 161019.3C		
Betreft:	Expertadvies Webrichtlijnen versie 2 en overzicht reacties consultatieronde		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Stuurgroep Standaardisatie		
Datum:	6 oktober 2016	Versie	1.0

Aanleiding en achtergrond

Sinds 2011 staat de standaard Webrichtlijnen versie 2 op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Deze standaard zorgt voor het toegankelijk maken van ICT-producten en -diensten voor mensen met een functiebeperking, bijvoorbeeld blinden en slechtzienden. Een voorbeeld van toegankelijkheid op een website is het toevoegen van beschrijvingen bij afbeeldingen. Zo kunnen bijvoorbeeld afbeeldingen in een Twittertimeline gelezen worden op basis van een begeleidende tekst. Dit zorgt ervoor dat ontoegankelijke afbeeldingen toch te 'lezen' zijn. Onderdeel van Webrichtlijnen is het 'Principe Universeel'. Deze standaard zorgt voor een structurering van de content waardoor deze duurzaam, uitwisselbaar en goed te onderhouden is, en heeft net als Webrichtlijnen een verplichtend karakter door plaatsing op de lijst met open standaarden.

Europese ontwikkelingen zorgen voor een wettelijke verplichting voor het gebruik van EN 301 549 voor het toegankelijk maken van ICT-producten en -diensten en is dus een soortgelijke standaard als de Webrichtlijnen. De Nederlandse overheid zal deze verplichting medio 2018 omzetten in een nationale wetgeving (zie verder in dit Forumadvies de tijdslijn voor een toelichting). Omdat de wettelijke verplichting van EN 301 549 ook invloed heeft op de Webrichtlijnen-standaard is een procedure gestart om te bepalen of, en hoe, Webrichtlijnen 2.0 moet worden vervangen door EN 301 549 en welke invloed dit heeft op Principe Universeel.

Betrokkenen en proces

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft een verzoek ingediend om Webrichtlijnen 2.0 te vervangen door EN 301 549, en tevens om Principe Universeel de status aanbevolen toe te kennen. Vervolgens heeft een intake, experttoets en openbare consultatie plaatsgevonden. Gedurende de openbare consultatie zijn vier reacties ontvangen.

Tijdens de experttoetsing en de openbare consultatie is over het wijzigen van de status van 'Principe Universeel' naar de aanbevolen een verdeeld beeld ontstaan. Sommige waren voor het behouden van de status 'pas toe of leg uit', anderen voor het wijzigen van de status naar aanbevolen.

Uiteindelijk is het advies om de standaard wel te wijzigen naar de status aanbevolen. Belangrijke aandachtspunten zijn hierbij onduidelijkheid over de beschikbaarheid van budget voor de doorontwikkeling van Principe Universeel, de aansluiting van de standaard op de praktijk en het beperkte beheer. Daarnaast hebben enkele organisaties aangegeven geen aanvullende verplichting op te willen leggen. Gezien deze aandachtspunten is het advies om Principe Universeel op de lijst met aanbevolen standaarden te plaatsen.

Consequenties en vervolgstappen

Het Forum Standaardisatie zal op basis van het Forumadvies en relevante inzichten uit de openbare consultatie een advies aan het Nationaal Beraad opstellen. Het Nationaal Beraad bepaalt uiteindelijk op basis van het advies van het Forum of, en hoe, Webrichtlijnen versie 2 vervangen moet worden door EN 301 549 en welke invloed dit heeft op Principe Universeel.

Gevraagd besluit

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies:

Het Forum Standaardisatie adviseert het Nationaal Beraad Digitale Overheid om:

1. Webrichtlijnen versie 2 (bestaande uit WCAG 2.0 en Principe Universeel) als zodanig van de lijst met open standaarden te verwijderen en te vervangen voor EN 301 549 (in zijn volledigheid)¹ en WCAG 2.0 onder de naam 'Digitale toegankelijkheid'.
2. De verplichtende status van Principe Universeel te vervangen door een aanbevolen status.
3. In te stemmen met de additionele adviezen ten aanzien van de adoptie van de standaarden.

Ad 1 Toelichting opname EN 301 549 en WCAG 2.0

De keuze om Webrichtlijnen op de lijst te vervangen voor EN 301 549 en WCAG 2.0 wordt door alle experts en organisaties als gewenst ervaren. WCAG 2.0 is al onderdeel van EN 301 549, maar aangezien EN 301 549 vooral wordt gebruikt door inkopers bestaat onder diverse experts de zorg dat er voor bijvoorbeeld technenuten die met name bekend zijn met WCAG 2.0 onduidelijkheid ontstaat. Door op de lijst met open standaarden 'Digitale toegankelijkheid' op te nemen met de verwijzing naar zowel EN 301 549 als WCAG 2.0 wordt deze onduidelijkheid weggenomen en sluit de informatievoorziening aan op de juiste doelgroep. Ook zegt de omschrijving

¹ De standaard EN 301549 bevat naast WCAG 2.0 ook niet-technische eisen die van belang zijn bij het proces van inkoop. Dit laatste onderdeel van de EN valt niet direct binnen de scope van de lijst, maar het advies is wel om de gehele standaard op te nemen ter volledigheid en duidelijkheid. Een kanttekening hierbij is dat de technische eisen voor non-web documenten en non-web software (H10 en H11) nog niet volledig zijn uitgewerkt. Het advies is te kijken of deze hoofdstukken ook verplicht moeten worden op het moment dat dit wel duidelijk is geworden.

'Digitale toegankelijkheid' meer dan EN 301 549, wat beter werkt in communicatie over de standaard

Als functioneel toepassingsgebied voor EN 301549/WCAG 2.0 wordt geadviseerd:
De standaard is van toepassing voor webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten.

Dit functioneel toepassingsgebied is gelijk aan het huidige functioneel toepassingsgebied van Webrichtlijnen. Het toepassingsgebied heeft betrekking op webgebaseerde diensten aan burgers, bedrijven en andere overheden. Dit sluit aan bij de scope van Forum Standaardisatie die wel inter-organisatiele en niet intra-organisatiele interoperabiliteit omvat. 'Pas toe of leg uit' geldt dus strikt genomen niet voor intranet-websites die alleen intern binnen een overheidsorganisatie worden gebruikt. Het is daarom zeer aan te bevelen om ook voor intranetten de EN 301 549/WCAG 2.0 toe te passen.

Zodra er voor EN 301 549 meer ervaring is met en meer bekend is over de technische documentatie van de hoofdstukken 10 non-web documenten (digitale documenten die niet online worden aangeboden) en 11 non-web software (mobiele applicaties) uit de EN 301 549 kan het toepassingsgebied breder worden gemaakt, dit moet opnieuw getoetst worden. Op dit moment geven de experts de voorkeur aan het huidige toepassingsgebied.

Als organisatorisch werkingsgebied van EN 301549/WCAG 2.0 wordt geadviseerd:
Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Ad 2 Toelichting Principe Universeel als aanbevolen standaard

Een standaard over bouwkwiteit in aanvulling op EN 301 549 en WCAG 2.0 wordt als toegevoegde waarde gezien door de expertgroep. De expertgroep concludeert dat Principe Universeel doorontwikkeld moet worden (meer en betere criteria) wil het dienen als goede en bruikbare standaard voor bouwkwiteit. De standaard moet technologie-onafhankelijker en breder inzetbaar worden. Dit betekent dat de standaard op dit moment niet volledig aansluit op de praktijk. Voor Principe Universeel is echter geen budget voor doorontwikkeling van de standaard beschikbaar en het laten staan op de lijst met open standaarden als verplichte standaard is voor de experts alleen wenselijk als de standaard wordt doorontwikkeld. De reacties uit de openbare consultatie bevestigen het advies om Principe Universeel als aanbevolen standaard op de lijst met open standaarden te plaatsen.

Het geadviseerde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied is gelijk aan dat van EN 301549/WCAG 2.0.

Ad 3 Additionele adviezen ten aanzien van de adoptie van de standaard

Ten aanzien van de adoptie van de standaard worden de volgende oproepen gedaan:

1. De oproep aan BZK om een duidelijke roadmap (o.a. infographic) op te stellen over de verplichting en hoe te komen tot implementatie. Daarbij wordt BZK opgeroepen om dit op de website digitoegankelijk.nl te plaatsen zodat voor iedereen duidelijk is wat er staat te gebeuren door adequate informatie en inzicht in beleidsontwikkelingen. Daarnaast het verzoek te bekijken of de uitvoerende partijen actief betrokken kunnen worden bij het beheer en dit vervolgens in de roadmap op te nemen.
2. De oproep aan BZK om, gegeven de maatschappelijke betrokkenheid rond dit onderwerp, zorgvuldig te communiceren en ervoor te zorgen dat de juiste organisaties betrokken zijn. Daarnaast heeft de indiener aangegeven om de voorgenomen wijziging duidelijk en breed te communiceren.
3. De oproep aan BZK en beheerorganisatie Logius om te zorgen voor duidelijkheid over de doorontwikkeling van het Principe Universeel. CRvM (College voor de Rechten van de Mens) zou een goede partner zijn voor het monitoren en evalueren van de voortgang.
4. De oproep aan de Europese commissie om in een Nederlandse vertaling van EN 301 549 te voorzien.
5. De Oproep aan ETSI om inzicht te geven in de beheerdocumentatie van EN 301 549 en beter te communiceren over implementatie van de standaard.

De opgeroepen partijen worden gevraagd om één jaar na opname van de standaard over de voortgang op deze punten te rapporteren aan het Forum Standaardisatie.

Toelichting

1. Waar gaat het inhoudelijk over?

Over de standaard en welk probleem lost het op

Door de toenemende digitalisering van de dienstverlening van (semi-) overheidsorganisaties zijn overheidswebsites een belangrijk kanaal voor burgers en bedrijven. De informatie op deze websites moet dan ook voor iedereen toegankelijk en leesbaar zijn. De standaarden Webrichtlijnen versie 2 (uitgezonderd Principe Universeel) en EN 301 549 voorzien in het toegankelijk maken van ICT-producten en -diensten². Op het moment dat de voorschriften uit deze standaarden, bestaande uit enkele principes, worden nageleefd kunnen mensen die anders geen toegang hadden, zoals blinden en slechtzienden, ook gebruik maken van deze websites.

Een voorbeeld van toegankelijkheid op een website is het toevoegen van beschrijvingen bij afbeeldingen. Dit kan een letterlijke beschrijving van het plaatje zijn (zoals een instructietekst) of een eigen beschrijving van het beeld. Hierdoor gaat de informatie van de afbeelding niet verloren voor personen die de afbeelding niet kunnen zien. Zo kunnen bijvoorbeeld afbeeldingen in een Twittertimeline gelezen worden op basis van een begeleidende tekst. Dit zorgt ervoor dat ontoegankelijke afbeeldingen toch te lezen zijn. Andere voorbeelden zijn het volledig uitschrijven van afkortingen en het markeren van woorden, termen en uitdrukkingen in een andere taal dan de algemene tekst, waardoor

² In aanvulling hierop geldt EN 301 549 ook voor non-web documenten en non-web software.

voorleessoftware de tekst goed kan uitspreken.

Beide standaarden zijn gebaseerd op WCAG 2.0, een internationaal bekende standaard voor toegankelijkheid.

Europese ontwikkelingen zorgen voor een wettelijke verplichting voor het gebruik van EN 301 549 voor het organiseren van deze toegankelijkheid. Deze wettelijke verplichting heeft gevolgen voor Webrichtlijnen versie 2, die sinds 2011 als verplichte standaard is opgenomen op de lijst met open standaarden.

2. Hoe is het proces verlopen?

- Op 26 april 2016 is het verzoek om de Webrichtlijnen versie 2 te wijzigen ingediend door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Op 11 mei 2016 heeft een intakegesprek plaatsgevonden en op 31 mei 2016 een nader informeren gesprek. Hierbij is gekeken of alle basisinformatie aanwezig is en welk scenario het best past bij de nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast is vooruitgeblikt op de procedure en besproken welke organisaties betrokken moeten worden. Dit is opgenomen in het intakeadvies.
- Op basis van het intakeadvies is op 8 juni 2016 door de stuurgroep besloten de aanmelding in procedure te nemen. Naar aanleiding van dit besluit is een expertgroep samengesteld en een voorzitter aangesteld. Op basis van de aanmelding en de intake is een voorbereidingsdossier opgesteld voor de leden van de expertgroep.
- De expertgroep is op 7 juli 2016 bijeengekomen om de bevindingen in het algemeen en de geïdentificeerde aandachtspunten in het bijzonder te bespreken. Het voorbereidingsdocument was opgesteld als inhoudelijke leidraad voor de bespreking. Tijdens deze bijeenkomst is vanwege meerdere inhoudelijke discussies alleen stil gestaan bij de omschrijving van hetgeen te toetsen. Hierdoor is niet toegekomen aan het bespreken van het functioneel- en organisatorisch werkingsgebied, evenals de toetsingscriteria. Wel is door de experts een conclusie uitgesproken over wat er getoetst zou moeten worden.
- Na de expertbijeenkomst hebben de experts aanvullingen gegeven op het concept expertadvies en is voldoende informatie gegeven om door de voorzitter en de procedurebegeleider een expertadvies op te stellen. Het Principe Universeel is ingediend voor plaatsing op de lijst met aanbevolen standaarden. Op het punt van opname van Principe Universeel voor pas toe of leg uit (de meerderheid) of aanbevolen (een kleinere groep experts) bestond tijdens de expertbijeenkomst een verschil van mening. Tijdens de procedure en in de openbare consultatie is hier een verdeeld beeld over ontstaan. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is daarbij of er budget beschikbaar is voor de doorontwikkeling van Principe Universeel.
- Uit de openbare consultatie zijn vier reacties ontvangen. De organisaties zijn het eens met opname van EN 301 549, twee organisaties vinden het niet nodig om WCAG 2.0 ook op de lijst te zetten aangezien het onderdeel is van EN 301 549. De organisaties willen Principe Universeel als aanbevolen standaard opnemen. Daarnaast geven enkele organisaties aan geen aanvullende verplichtingen op te willen leggen.

3. Hoe scoort de standaard op de toetsingscriteria?

Open standaardisatieproces

EN 301 549

EN 301 549 is op verzoek van de Europese Commissie ontwikkeld door CEN, CENELEC en ETSI. EN-standaarden zoals EN 301 549 worden (door)ontwikkeld op basis van de inbreng van de 33 landen die lid zijn het CENELEC, welke worden vertegenwoordigd door een National Electrotechnical Committee (NC). Geïnteresseerde partijen kunnen kosteloos deelnemen aan het standaardisatie- en ontwikkelproces door zich aan te melden bij de nationale commissie in zijn land. Het is daarnaast ook mogelijk om als technisch expert aan een van de werkgroepen deel te nemen. ETSI beheert de standaard. Het (technische) specificatiedocument is kosteloos te downloaden van de website van ETSI (<https://ETSI.org>).

Principe Universeel

De conclusie voor Principe Universeel is dat benodigde beheerdocumentatie beschikbaar is maar volgens de expertgroep in de praktijk blijkt dat doorontwikkeling nodig is om aan te sluiten bij de belangen die er zijn voor bouwkwaliteit en daarmee een actuele standaard te kunnen gebruiken.

Toegevoegde waarde

EN 301 549

Voor EN 301 549 is vastgesteld dat deze op termijn (Q3-Q4 2018) als Europese standaard wettelijk verplicht wordt (zie verder in dit Forumadvies de tijdslijn voor een toelichting). De meerwaarde van de standaard en de relatie met andere standaarden is daarmee duidelijk. Onduidelijk is nog welke kosten exact de standaard met zich mee brengt. Dit zal blijken uit daadwerkelijk gebruik van de standaard.

De kosten voor WCAG 2.0 bestaan uit extra werk voor de bouwer, meer testwerk, kennis bij iedere betrokkene, training, audits, adviezen en een controle of aan de standaard is voldaan. Dit is mede afhankelijk van de deskundigheid van de ingehuurde ontwikkelaars en hoe de kwaliteitszorg is ingericht bij inkoop/aanbesteding. De verwachting is dat hetzelfde geldt voor EN 301 549 omdat deze gebaseerd is op dezelfde WCAG 2.0-standaard. Doordat de standaard op inkoop is gericht kan door bij inkoop al rekening te houden met de standaard winst worden behaald aangezien niet achteraf pas aan de standaard voldaan hoeft te worden. Om hier als inkoop aan te voldoen worden echter ook kosten gemaakt. Deze kosten zijn nog niet inzichtelijk, waardoor niet te zeggen is welke gevolgen dit precies heeft. Waar het functioneel toepassingsgebied van EN 301 549 verder gaat dan Webrichtlijnen versie 2 zijn nog geen ervaringen te noemen.

Principe universeel

Voor Principe Universeel zijn de experts het erover eens dat de richtlijnen van Principe Universeel van bouwkwaliteit zorgen voor duurzaamheid, hergebruik en het werken conform afspraken. Er is gesproken over het wel of niet veroorzaken van 'goldplating'³. De expertgroep heeft geconcludeerd dat hier geen sprake van is op het moment dat Principe Universeel een afzonderlijke standaard is. Wel is geconstateerd dat een deel van de standaard doorontwikkeld dient te worden en daarin nog niet voldoende aansluit op de praktijk en de standaard EN 301 549. De

³ Vanuit de aankomende Europese Richtlijn 'Toegankelijkheid overheidswebsites' mag een nationale standaard geen overlap in functioneel toepassingsgebied, geen andere naam en geen extra eisen hebben dan de te hanteren Europese standaard EN 301 549. Wanneer dit wel gebeurt wordt dit goldplating genoemd.

standaard zal dan meer en betere criteria nodig hebben wil het dienen als goede standaard voor bouwkwaliteit. Principe Universeel moet technologie-onafhankelijker worden en breder inzetbaar. Een goed voorbeeld is dat het met nieuwe technieken zoals JavaScript-frameworks lastig om aan de huidige richtlijnen van het Principe Universeel te voldoen. Deze techniek vraagt om richtlijnen die nu niet omschreven zijn. De richtlijnen dienen zodoende geactualiseerd te worden.

De kosten voor implementatie en gebruik zijn vergelijkbaar aan die van EN 301 549. Vooral voldoende kennis van de standaard is van belang. Het Principe Universeel zorgt ervoor dat de bouwkwaliteit van websites toeneemt waardoor duurzaamheid, hergebruik en werken conform afspraken mogelijk is. Dit zorgt voor kostenbesparing op de lange termijn. De baten wegen hierdoor op tegen de kosten.

Draagvlak

EN 301 549

De standaard EN 301 549 heeft de Europese landen als belangrijkste stakeholder achter zich en laat voldoende indirect gebruik zien via WCAG 2.0. Er is nog onvoldoende duidelijkheid over het daadwerkelijke gebruik, echter aangezien er een wettelijke verplichting komt voor het toepassen van de standaard is de verwachting dat de standaard breed gebruikt gaat worden. Daarom ligt de focus op dat onderdeel dat al wel breed wordt gebruikt, namelijk de onderdelen die zijn gebaseerd op WCAG 2.0.

De oproep aan organisaties om gebruikerstesten uit te voeren. Het bouwen van een website volgens de toegankelijkheidseisen van de EN 301 549 standaard alleen is niet voldoende. Laat voor lancering van een online dienst ook een gebruikerstest uitvoeren door een representatieve groep mensen met een functiebeperking. Hierbij wordt gecontroleerd of de website in de praktijk ook echt goed toegankelijk is voor mensen met een visuele, auditieve, motorische en of andere beperking. Herhaal deze gebruikerstest voor belangrijke updates om de toegankelijkheid van de online dienst blijvend te borgen

Principe Universeel

Voor Principe Universeel spreken voldoende organisaties zich uit voor het belang van de standaard. Er wordt ook breed gebruik gemaakt van de standaard. Een belangrijk aandachtspunt is dat experts hebben uitgesproken doorontwikkeling van de standaard als harde eis te zien om de standaard te verplichten.

Opname bevordert de adoptie

Voor EN 301 549 is pas toe of leg uit het passende middel om organisaties voor te bereiden op de aankomende wettelijke verplichting vanaf medio 2018.

4. Wat is de conclusie van de expertgroep en de consultatie?

Conclusie van de expertgroep

1. Webrichtlijnen versie 2 (bestaande uit WCAG 2.0 en Principe Universeel) als zodanig van de 'pas toe of leg uit'-lijst te verwijderen. Het advies is om EN 301 549 (in zijn volledigheid) en WCAG 2.0 op de 'pas toe of leg uit'-lijst te plaatsen onder de naam 'Digitale toegankelijkheid'.
2. Gezien de onduidelijkheid over beschikbaar budget voor de doorontwikkeling van Principe Universeel en het gegeven dat de standaard nu niet geheel aansluit op de praktijk, is het advies om de standaard als aanbevolen standard op de lijst met open standaarden te plaatsen.

Eventuele aanvullingen vanuit de consultatie

Er zijn tijdens de openbare consultatie reacties ontvangen van Stichting Drempelvrij, Dimpact, VNG en Kamer van Koophandel (KvK).

Stichting Drempelvrij

Stichting Drempelvrij heeft meerdere inhoudelijke punten genoemd, waardoor puntsgewijs een samenvatting is gegeven van de reactie. Indien een reactie van de procedurebegeleider benodigd is, is dit per punt kort weergegeven:

1. De additionele adviezen voor adoptie zijn van belang doordat bekendheid over de norm en kennisoverdracht belangrijke instrumenten zijn voor het daadwerkelijke duurzame gebruik.
2. Het beheer wordt gezien als een afhankelijkheid, het verzoek om de uitvoerende partijen proactief te betrekken in het beheer. Dit tot uiting laten komen in de roadmap.
Reactie: waar mogelijk kan dit worden opgenomen in de roadmap, zie additionele adviezen.
3. Zonder doorontwikkeling heeft het geen zin het Principe Universeel te handhaven.
4. Senioren en uitgeverijen kunnen betrokken worden als onderdeel van een expertgroep.
Reactie: er wordt altijd gekeken naar een zo representatief mogelijke vertegenwoordiging van experts. Deze groepen kunnen zich aansluiten bij de ontwikkelingen.
5. Een overzichtelijke roadmap is gewenst om de verplichtingen voor mobiele applicaties en non-webdocumenten duidelijker te kunnen inzien.
Reactie: zie additionele adviezen voor een roadmap.
6. Een uitbreiding van het organisatorisch werkingsgebied boven de € 135.000.
Reactie: dit is ook nu al het geval.
7. Er is nog te weinig bekend over het daadwerkelijke draagvlak van EN 301 549, dit is nu opgehangen aan afspraken en wettelijke eisen.
Reactie: het daadwerkelijk gebruik moet nog blijken, daarom is voor nu de aanname gedaan over gebruik dat een wettelijke verplichting hier een stimulans in kan geven en dat WCAG 2.0 een substantieel onderdeel is van EN 301 549.
8. Goede communicatie over WCAG 2.0 en EN 301 549 is van belang.
Reactie: dit kan onderdeel zijn van de roadmap en daarnaast als toelichting op de standaarden vanuit deze procedure.
9. Onafhankelijke toetsing moet meegenomen worden in de communicatie om de inspanning van een organisatie aan gebruikers te tonen.
Reactie: dit valt buiten de rol van het Forum en kan door diverse instanties worden opgepakt.
10. Positief tegenover de invoering van EN 301 549 en gaan zo nodig de inspectiecriteria aanvullen/aanpassen.

Dimpact

Webrichtlijnen versie 2 kan van de lijst worden verwijderd en EN 301 549 kan daarvoor in de plaats worden opgenomen. WCAG 2.0 hoeft niet op de lijst te worden opgenomen aangezien dit onderdeel is van EN 301 549. Om te voorkomen dat EN 301 540 wordt uitgebreid of verzwakt moet Principe Universeel op als aanbevolen standaard worden opgenomen en niet als 'pas toe of leg uit'.

Reactie

De reactie bestaat gedeeltelijk uit een bevestiging van het advies. Vanwege de zorg van de expertgroep over het voorkomen van onduidelijkheid vanuit verschillende doelgroepen wordt toch geadviseerd EN 301 549 en WCAG 2.0 onder de naam 'Digitale toegankelijkheid' te plaatsen en niet alleen EN 301 549 op te nemen.

VNG

VNG sluit zich aan bij de reactie van Dimpact. Webrichtlijnen versie 2 kan van de lijst worden verwijderd en EN 301 549 kan daarvoor in de plaats worden opgenomen. WCAG 2.0 hoeft niet op de lijst te worden opgenomen aangezien dit onderdeel is van EN 301 549. Om te voorkomen dat EN 301 540 wordt uitgebreid of verzwakt moet Principe Universeel op als aanbevolen standaard worden opgenomen en niet als 'pas toe of leg uit'.

Reactie

De reactie bestaat gedeeltelijk uit een bevestiging van het advies. Vanwege de zorg van de expertgroep over het voorkomen van onduidelijkheid vanuit verschillende doelgroepen wordt toch geadviseerd EN 301 549 en WCAG 2.0 onder de naam 'Digitale toegankelijkheid' te plaatsen en niet alleen EN 301 549 op te nemen.

Kamer van Koophandel (KvK)

KvK stemt in het met advies. Er wordt benadrukt dat het van belang is de Europese richtlijn te volgen. Het advies is totdat de betreffende richtlijnen worden doorontwikkeld zodat ze aansluiting vinden met de IT-belangen van vandaag de standaard op te nemen als aanbevolen standaard.

Reactie

De reactie bevestigt het Expertadvies en onderliggend Forumadvies.

5. Welke additionele adviezen zijn er ten aanzien van de adoptie van de standaard?

Naar aanleiding van de expertgroep zijn er bij opname op de lijst met open standaarden de volgende oproepen ten aanzien van de adoptie van de standaard te doen:

1. De oproep aan BZK om een duidelijke roadmap (o.a. infographic) op te stellen over de verplichting en hoe te komen tot implementatie. Daarbij wordt BZK opgeroepen om dit op de website digitoegankelijk.nl te plaatsen zodat voor iedereen duidelijk is wat er staat te gebeuren door adequate informatie en inzicht in beleidsontwikkelingen. Daarnaast het verzoek te bekijken of de uitvoerende partijen actief betrokken kunnen worden bij het beheer en dit vervolgens in de roadmap op te nemen.
2. De oproep aan BZK om, gegeven de maatschappelijke betrokkenheid rond dit onderwerp, zorgvuldig te communiceren en ervoor te zorgen dat de juiste organisaties betrokken zijn. Daarnaast heeft de indiener aangegeven om de voorgenomen wijziging duidelijk en breed te communiceren.
3. De oproep aan BZK en beheerorganisatie Logius om te zorgen voor duidelijkheid over de doorontwikkeling van het Principe Universeel. CRvM (College voor de Rechten van de Mens) zou een goede partner zijn voor het

- monitoren en evalueren van de voortgang.
4. De oproep aan de Europese commissie om in een Nederlandse vertaling van EN 301 549 te voorzien.
 5. De Oproep aan ETSI om inzicht te geven in de beheerdocumentatie van EN 301 549 en beter te communiceren over implementatie van de standaard.

De opgeroepen partijen worden gevraagd om één jaar na opname van de standaard over de voortgang op deze punten te rapporteren aan het Forum Standaardisatie.

Bijlage

- Expertadvies Webrichtlijnen versie 2:
https://logius.nl/fileadmin/os/Consultatiedocumenten/Expertadvies_wijzigen_Webrichtlijnen.pdf
- Overzicht reacties consultatieronde:
<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/Reacties%20uit%20openbare%20consultatie%20Webrichtlijnen%20versie%202.pdf>

Functioneel toepassingsgebied	doel	standaard
Webgebaseerde diensten	Principes Content bruikbaar vindbaar Gebruiksvriendelijk	Principe Universeel
Webistes, Incl. web documenten en web applicaties (web apps)	Principes Waarneembaar Bedienbaar Begrijpelijk Robuust	WCAG 2.0- A/AA = NEN- ISO/IEC 40500:2012
non-web Documenten andere Software		Webrichtlijnen 2.0 EN 301 549 Hoofdstuk 9 (m.g.v. H 10/ 11) Hoofdstuk 10 Hoofdstuk 11

Schema links: Verhouding tussen de standaarden.
 Schema onder: Tijdslijn Europese verplichtingen in relatie
 nog EN 301 549.

Pas toe of leg uit				Wettelijke regeling			
2016	2017	2018	2018	2019	2020	2021	
Q2 14 juni 2016	Q3 (1 juli 2016)	Q4	Q1-2	Q3-4			
Inwerkingtreding VN Verdrag Handicap	Inwerkingtreding Wijziging Aanbestedingswet (o.b.v. EU richtlijn overheidsopdrachten)	Inwerkingtreding EU Richtlijn Toegankelijkheid Websites/Apps Overheden	Inwerkingtreding wetgeving (Wet GDI) o.b.v. EU Richtlijn Toegankelijkheid Websites/Apps Overheden	O.b.v. wet	O.b.v. wet	O.b.v. wet	
<i>de implementatie van minimum normen en richtlijnen voor de toegankelijkheid van ICT</i>	<i>toegankelijkheid als criterium bij specificaties aanbesteding van overheidsopdrachten</i>	<i>toepassing toegankelijkheidseisen op websites en apps van de overheid</i>	<i>wettelijke aanwijzing toegankelijkheidseisen voor websites en apps van de overheid</i>	<i>toepassing toegankelijkheidseisen op nieuwe websites</i>	<i>toepassing toegankelijkheidseisen op bestaande websites en op nieuwe/ge-update intra/extranetten</i>	<i>toepassing toegankelijkheidseisen op mobiele applicaties</i>	
via internationale standaard voor toegankelijkheid, bijv. EN 301 549	sufficient EN 301 549 voor toegankelijke ICT producten en diensten	sufficient EN 301 549 voor toegankelijke ICT producten en diensten	wettelijke standaard EN 301 549 voor toegankelijke ICT producten en diensten	wettelijke standaard EN 301 549 voor toegankelijke ICT producten en diensten	wettelijke standaard EN 301 549 voor toegankelijke ICT producten en diensten	wettelijke standaard EN 301 549 voor toegankelijke ICT producten en diensten & technische specificaties Europese Commissie voor apps	